

Aarhus Kommune
Vand og Natur
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand
Att.: Kristiina Mardi

Vandmiljø og Friluftsliv
J.nr. 2021 – 18748
Ref. SAMAD
Den 25. august 2021

AFGØRELSE

i sag om anmodning om fravigelse af miljømål på delstrækning af vandområde 0823, Årslev Bæk

Miljøstyrelsen har truffet afgørelse efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål¹.

Miljøstyrelsen meddeler Aarhus Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål *"God økologisk tilstand efter 22. december 2015 (fisk har ikke kunnet anvendes i målfastsættelsen)"* for en delstrækning af Årslev Bæk, 0823, jf. bilag 1, tabel 1, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved realiseringen af lokalplan nr.1142 for DSB's nye værksted. Vandområdet er ikke målsat med fiskevandsinteresse. Delstrækningen omfatter 500 meter af vandområdet 0823, som samlet stækker sig over 2 km.

Afgørelsen er endelig og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. § 6 i bekendtgørelse om miljømål.

Sagens oplysninger

Aarhus Kommune har ved henvendelse til Miljøstyrelsen den 27. april 2021 anmodet om tilladelse til at fravige miljømålet for en delstrækning af vandområde 0823, Årslev Bæk. Delstrækningen omfatter de øvre 500 meter af vandområdet.

Anmodningen er fremsendt i forbindelse med realiseringen af lokalplan nr.1142 for DSB's nye værksted. Projektet omhandler et nyt togværksted for el-tog i Logistikparken ved Årslev, Aarhus Kommune

Kommunens anmodning

Anmodningen fra Aarhus Kommune er vedlagt følgende oplysninger:

- formålet med ansøgningen,
- projektbeskrivelse med oversigtskort der bl.a. viser hvilken strækning af vandområde 0823, der anmodes om fravigelse af miljømål for,
- en beskrivelse af overfladevandområder, der vil blive fysisk ændret som følge af projektet samt betydninger for aktuel tilstand og målopfyldelse for disse

¹ Bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

- Redegørelse for afløbsforholdene i projektområdet før og efter projektet
- en beskrivelse af ændringernes betydning for aktuel tilstand og målopfyldelse for vandområdet og tilstødende vandområder,
- muligheden for eventuelle alternativer til eller tilpasninger af projektet

Til anmodningen er desuden vedlagt bassinplan ved Årslev Bæk samt en vandløbsgodkendelse for omlægning af Årslev Bæk fra 2013.

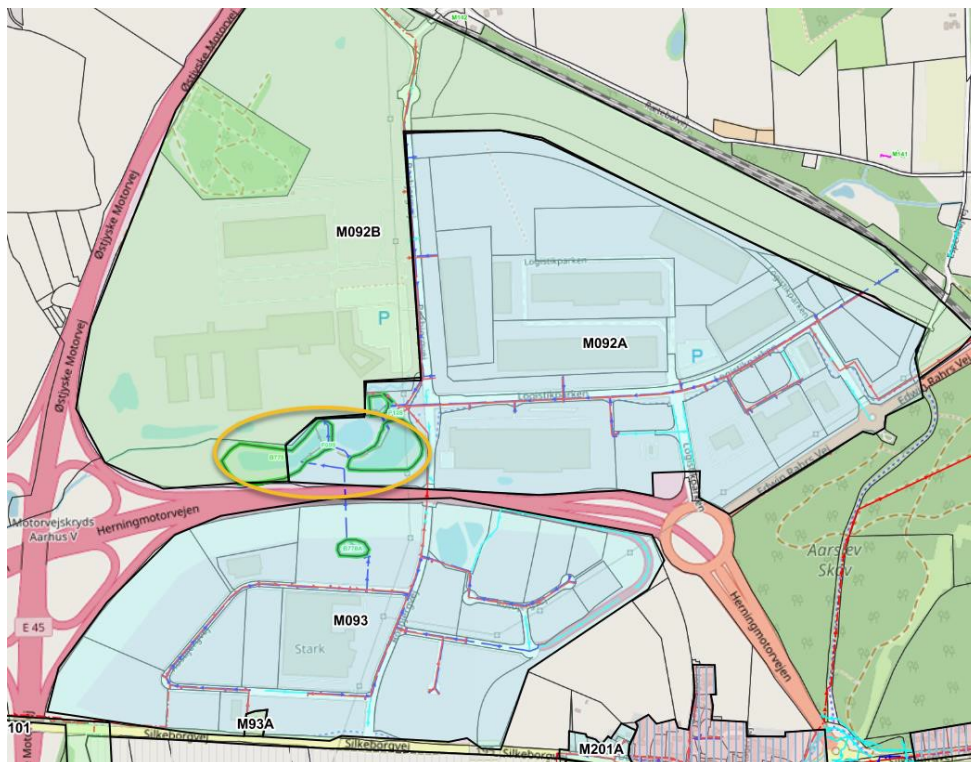
Oplysningerne i kommunens anmodning (med bilag) er lagt til grund ved afgørelsen af sagen. Oplysningerne gennemgås i nedenstående.

Formål og projekt

Det overordnede formål med projektet vedrørende ændringer og udvidelse af regnvandsbassinet er at sikre rensning og tilbageholdelse af regnvandet fra oplandet, sikre et flow i vandløbet ved tørke, samt muliggøre realiseringen af lokalplan nr. 1142 for DSB's nye værksted.

Eksisterende forhold for projektområdet

Den øvre del af vandløbsoplandet til Årslev Bæk er i dag befæstet i forbindelse med udbygningen af Logistikparken i Aarhus Vest og har derfor kun en lille naturlig afstrømning. Tag- og overfladevand ledes til to regnvandsbassiner og videre til Årslev Bæk. De to regnvandsbassiner (B777 og B778) opsamler vand fra hver deres kloakopland (hhv. M092A og M093), se figur 1, men leder vandet til samme udløb, MU60.

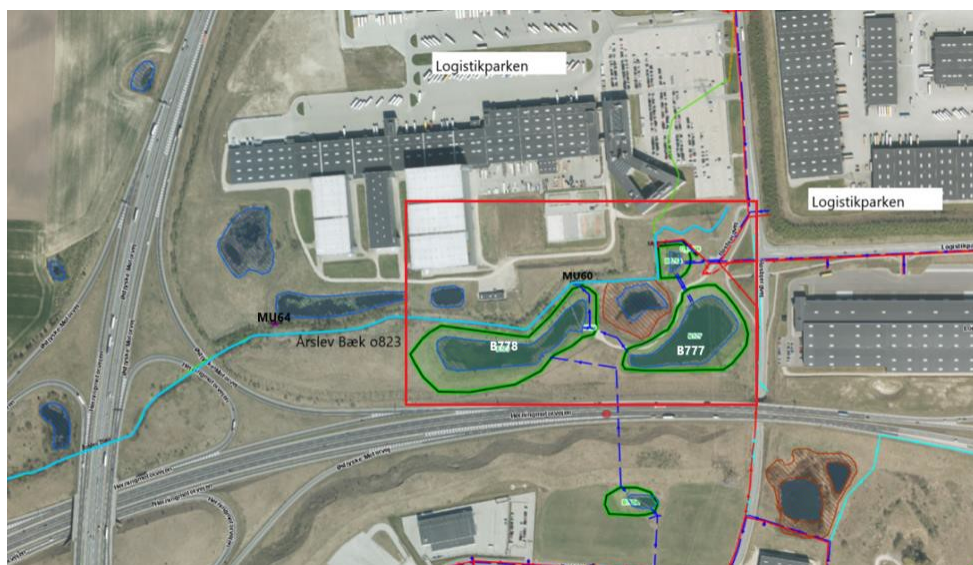

Figur 1 Oversigt over kloakoplande og bassinerne angivet med en gul cirkel.

Udløbet, MU60, har en samlet tilladelse til at udlede 201 l/s fra 146 ha, svarende til 1,4 l/s/ha. Der er et stuvningsvolumen på 37.000 m³, hvilket statistisk set vil give et overløb hvert 5. år.

Der ses store udsving i vandløbets vandføring, hvor der løber mest vand under regnskyll og mindst under tørvejr.

Ved indløbet til hvert bassin er der etableret et åbent vådt sandfang. Vandet fra begge bassiner ledes via et dykket afløb til samme reguleringsbygværk, med indbygget vandbremse. Herfra ledes vandet videre til Årslev Bæk, via udløb MU60.

Figur 2 Oversigtskort over området, vandløbet og placering af det ansøgte projektområde (markeret med rød firkant).

Kommunens vurdering og besigtigelse af Årslev Bæk

Vandområdet består af en 2 km lang åben vandløbsstrækning ved Logistikparken og munder ud i Lyngbygård Å mod vest.

Figur 3 Årslev Bæk

På vandløbsstrækningen op- og nedstrøms motorvejen ses tegn på negativ påvirkning fra de store regnbetingede udledninger, i form af bare brinker og fra erosion nedstrøms ved motorvejen.

På strækningen opstrøms motorvejen ses en relativ lille vandføring og vandløbet er kraftigt tilgroet. Nedstrøms motorvejen er vandføringen ca. 5 l/s. Kommunen vurderer, at mangel på målpopfyldelse sandsynligvis skyldes udledningen fra regnvandsbassinerne med store udsving i vandføringen, dårlige fysiske forhold, ringe fald og lille naturlig afstrømning til vandløbet samt sommerudtørring. Der ses en væsentlig negativ påvirkning fra regnvandsbassinerne ved Logistikparken og påvirkningen nær bassinerne vurderes at have et så stort omfang, at målpopfyldelse ikke kan opnås. Udledning af vand fra bassinerne med høj temperatur og lavt iltindhold vurderes ligeledes at udgøre en risiko for negativ påvirkning.

Fremtidige bassiner og opland

De to bassiner (B777 og B778) skal i fremtiden yderligere aftage vand fra det nye DSB-værksted, og det samlede opland udvides fra 146 ha til 156 ha. Dette kan kun lade sig gøre ved at udvide bassinvolumen, så bassinerne kan tilbageholde mere vand, samt aflede vandet over en længere periode. Dette muliggøres ved at etablere en mere direkte forbindelse mellem de to bassiners stuvningsvolumener, der tilsammen får en stuvningskapacitet på 54.000 m³. Heraf vil de ca. 48.000 m³ fungere som et traditionelt stuvningsvolumen. Vandbremsen neddrogler til 165 l/s. Med den nye løsning vil der i perioder med tørke således være adgang til de sidste 6.000 m³ af stuvningsvolumen, der vil blive afledt langsomt med ca. 5 l/s over en periode på op til 15 dage efter seneste regnhændelse.

Med de nye bassiner og rørlægning, vil der ske en større opblanding mellem det kølige regnvand og det opvarmede bassinvand, hvilket ved store regnskyl vil reducere den potentielt skadelige påvirkning fra det varmere bassinvand. De nye bassiner vil i fremtiden kunne håndtere 10-års hændelser, og vandspejlet i bassin B777 kan i våde perioder hæves med 30 cm. Da det ikke er teknisk muligt at hæve vandstanden i bassin B778, udvides det eksisterende bassin, så koten sænkes fra 20,76 m til 20,50 m, via det tekniske dræn. Vandløbet vil blive inddraget og rørlagt på en ca. 270 m strækning ved bassinet for at muliggøre denne løsning.

Aarhus Kommunes vurdering af kommende udledning fra regnvandsbassiner

Under de nuværende forhold med eksisterende bassiner vurderer Aarhus Kommune, ikke der kan gives tilladelse til merudledning til vandløbsstrækningen nær Logistikparken, såfremt regnvandshåndteringen ikke ændres. Da der vil ske en yderligere befæstning af oplandet og den naturlige afstrømning reduceres, vil en merudledning forhindre målopfyldelse på strækningen opstrøms motorvejen på grund af udtørring. Udledning af varmt og mere iltfattigt vand fra regnvandsbassinerne, vil ligeledes kunne medføre forringelser på den nedstrøms strækning.

Kommunen vurderer, at tilladelse til merudledning kun kan gives, såfremt der sikres en stabil vandføring i vandløbet under tørvejr, samt at det, sikres at vandet fra bassinerne har et passende ilt- og temperaturniveau, som ikke påvirker vandløbsfaunaen negativt.

Med projektforslaget vil der i forbindelse med udvidelsen af bassin B778, blive inddraget en del af vandløbsstrækningen langs bassinet, som laves til et teknisk dræn. Denne løsning sikrer, at vandet nedkøles og udledes over en længere periode og kan kun lade sig gøre ved at rørlægge en del af strækningen.

Den øverste 500 m del af vandløbsstrækningen ønskes udtaget af vandområdeplanerne og vil overgå til status som spildevandsteknisk anlæg.

Fysiske ændringer af vandområder og betydning for tilstand og målopfyldelse

Kommunen vurderer, at løsningen med de nye regnvandsbassiner vil forbedre de fysiske forhold nedstrøms udløbet og sikre muligheden for opfyldelse af miljømålene på strækningen fra regnvandsbassinerne og på den nedstrøms del af vandområde 0823. Da vandområdet er en endestrækning, vil der ikke være påvirkning på nogle opstrøms vandområder.

Påvirkning af andre overfladevandområder i vandområdedistriktet

Ud fra det fæmsendte materiale, vurderes det at projektet ikke vil påvirke øvrige vandområder i vandområdedistriktet negativt, da projektet medfører en mere kontinuert vandføring og kun har en positiv påvirkning på den nedre del af vandområdet.

Muligheden for eventuelle projektilpasninger

Aarhus Kommune oplyser, at der er blevet set på alternative løsninger, jf. §4 stk. 2 i miljømålsbekendtgørelsen, hvor vandløbsstrækningen ikke vil blive inddraget i det tekniske anlæg. Udvidelsen af bassin B778, kan alternativt ske længere væk fra Årslev Bæk og på den måde bibeholde vandløbets nuværende forløb. Denne løsning kræver dog bortkørsel af yderligere 11-15.000 m³ jord på grund af områdets topologi. Ifølge kommunens oplysninger vil bortkørslen af jord fordyre

projektet med 35-50 % i forhold til det eksisterende projektforslag hvilket svarer til 1,4-2 mio. kroner.

Kommunen har desuden oplyst, at muligheden for tilpasning af projektet er undersøgt. Kommunen oplyser, at de nye bassiner vil blive indrettet således, at mest muligt af det eksisterende materiale kan genanvendes. Dette indbefatter bygværk, vandbremse og kørevej. Indretningen af bassinerne samt udløbets placering vil kunne ændres, men dette vil være forbundet med meromkostninger til etablering af nye bygværker samt ca. 300 m adgangsvej.

I 2013 har Aarhus Kommune omlagt vandløbet på strækningen omkring regnvandsbassinerne, dette har dog ikke haft den ønskede effekt på målopfyldelsen. Etableringen af Logistikparken har betydet, at vandløbet opstrøms udløbet fra regnvandsbassinerne ikke længere modtager vand fra oplandet, hvilket medfører udtørring.

Plangrundlag

Det fremgår af bilag 2, tabel 4, til bekendtgørelse om miljømål¹, at der for vandområde Årslev Bæk, 0823 er fastlagt et miljømål om bl.a. "god økologisk tilstand efter 22. december 2015"

Af basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027² fremgår det, at vandområdet er karakteriseret som et naturligt type 1 vandløb.

Desuden fremgår det, at tilstanden for de økologiske kvalitetselementer er følgende:

Smådyr	Moderat
Fisk	Ukendt
Makrofytter	Ukendt
Samlet økologisk tilstand	Moderat

Vandområdet er angivet at være uden fiskevandsinteresse og har derfor ikke et miljømål for fisk.

Der er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt konkrete supplerende fysiske foranstaltninger for vandområdet, der skal sikre opnåelse af det fastlagte mål om god økologisk tilstand senest 22. december 2015, jf. bilag 2 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer³.

Høring

Et udkast til afgørelse har været i høring hos kommunen, med en høringsperiode på 4 uger.

Aarhus Kommune har d. 23. august 2021 meddelt Miljøstyrelsen, at der ikke er bemærkninger til udkastet.

² <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>

Retsgrundlag

§ 8, stk. 1-2, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer³:

”§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 4 i bekendtgørelse om miljømål¹:

”§ 4. Miljø- og fødevareministeren kan fravige de fastlagte miljømål, hvis

1) manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdet fysiske karakteristika eller i grundvandsforekomstens niveau, eller

[...]

Stk. 2. Følgende betingelser skal være opfyldt for at fravige fastlagte miljømål:

1) Ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandforekomstens tilstand.

2) Ændringerne skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af ændringerne.

3) De nyttige mål, der tilgodeses ved fravigelse af fastlagte miljømål, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan efter anmodning fra en myndighed og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at myndigheden under de omstændigheder og betingelser, som er nævnt i stk. 1 og 2, kan fravige de fastlagte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer.

³ Bekendtgørelse nr. 499 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren foretager ved lejlighed den fornødne korrektion af konkrete miljømål, som en ændring efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til, jf. herved § 15, stk. 1, i lov om vandplanlægning.”

Vurdering og afgørelse

Det fremgår af anmodningen fra Aarhus Kommune, at gennemførelse af lokalplan nr.1142 for DSB's nye værksted vil indebære ændringer af de fysiske karakteristika for vandområde Årslev Bæk, 0823. Ændringerne vil medføre, at vandløbets aktuelle tilstand vil blive forringet på den øvre 500 m delstrækning, og muligheden for opfyldelse af det fastlagte miljømål for vandløbet vil blive forhindret, idet en del af vandløbet vil blive rørlagt og inddraget til spildevandsteknisk anlæg. Med det nye byggeri og yderligere befæstning af oplandet til Årslev Bæk, vil den naturlige afstrømning til vandløbet vil blive reduceret yderligere opstrøms udløbet fra regnvandsbassinerne, hvilket vil øge risikoen for sommerudtørring.

Det fremgår videre af anmodningen fra Aarhus Kommune, at det er en forudsætning for gennemførelsen af projektet, at en del af vandløbsstrækningen i det spildevandstekniske anlæg inddrages. Dette vil forringe vandløbet lokalt og på den opstrøms beliggende strækning, men vil samtidig forbedre forholdene på den nedstrøms strækning ved at modvirke den hydrauliske belastning, sikre en mere konstant vandføringen og sænke temperaturen på det bortledte vand. Projektet vil dermed samlet set øge sandsynligheden for at nå de fastlagte miljømål på den tilbageværende ca. 1,5 km nedstrøms strækning.

Derudover vurderer Aarhus Kommune, at det ikke er muligt at opnå de samme gavnlige sideeffekter på den nedstrøms strækning ved en alternativ skitseret løsning uden inddragelse af vandløbet, som ydermere vil fordyre projektet med op til 50 %.

Endeligt fremgår det af anmodningen fra Aarhus Kommune, at den øvre ca. 500 m delstrækning, grundet den eksisterende Logistikpark, allerede har en relativt lav naturværdi og at det grundet de nuværende forhold i oplandet ikke vil være muligt at opnå målopfyldelse på den øverste 500 m delstrækning.

Det vurderes på den baggrund, at omstændighederne og betingelserne for at meddele tilladelse til at fravige miljømål er til stede, jf. § 4, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse og miljømål¹, og der meddeles Aarhus Kommune tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål ”god økologisk tilstand” for hele Årslev Bæk, 0823, jf. bilag 2, tabel 4, til bekendtgørelse om miljømål¹, ved opførsel af DSB's nye værksted.

Der er ikke ved vurderingen af, om tilladelse til at fravige det fastlagte miljømål for vandområde 0823, kan meddeles, i øvrigt foretaget en vurdering af projektet vedrørende ændring af regnvandsbassin, og tilladelsen forudsætter, at projektet i øvrigt kan godkendes efter relevant lovgivning.

Vandområdet 0823 i sin nuværende form vil fortsat være omfattet af den konkrete vandplanlægning, herunder beskyttelse mod forringelse og omfattet af et konkret

miljømål, og revision af karakteriseringen af vandområdet, herunder afgrænsning og typologisering, vil i forlængelse af gennemførelsen af projektet ske ved først kommende lejlighed.

Der foretages ved lejlighed korrektion af det fastlagte miljømål for delstrækningen af vandområdet, som afgørelsen giver anledning til.

Aarhus Kommune bedes ved projektets gennemførelse sende en konkret beskrivelse af de fysiske ændringer, der er foretaget til vandområdets afgrænsning, forløb eller definition til Miljøstyrelsen, vandmiljoefriluftsliv@mst.dk

Venlig hilsen

Sandra Marie Døssing

Biolog | AC-tekniker

Vandmiljø & Friluftsliv

+45 23 81 39 94

samad@mst.dk